

Predikan 1 söndagen i fastan

Pastor Johannes Rydh

Stockholm, 10 mars 2019

I Guds, Faderns + och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Nåd vare med er, och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus.

Bön: Herre Gud Fader, låt ditt heliga Ord predikas rent och klart i hela din kyrka, och låt Anden öppna våra hjärtan. Ge oss nåd genom ditt Ord och dina sakrament att vi bevaras i den rätta tron, och låt oss med trons sköld släcka den ondes alla brinnande pilar. Genom din Son Jesus Kristus, vår Herre och frälsare. Amen.

Predikotext: Matt. 16:21–23 (2 årgången)

Från den tiden började Jesus förklara för sina lärjungar att han måste gå till Jerusalem och lida mycket genom de äldste och översteprästererna och de skriftlärda, och att han måste bli dödad och på tredje dagen uppväckt.

Då tog Petrus honom åt sidan och började tillrättavisa honom: "Gud bevara dig, Herre! Det där ska aldrig hända dig." Men Jesus vände sig om och sade till Petrus: "Gå bort från mig, Satan! Du vill få mig på fall, för dina tankar är inte Guds utan människors."

Inledning

Jag ska i den här predikan ta upp söndagens ämne genom evangelietexten och därefter utlägga predikotexten. Men först något om fastetiden.

Vi har nu sedan några dagar gått in i påskfastan, en tid med botkaraktär. Några moment i liturgin utgår, och högmässan antar en mer lågmäld och enklare form. Fastan varar i 40 dagar. Det är en tradition som kommer av Jesu eget exempel, som vi hörde i evangelietexten. Även Mose och Elia fastade 40 dagar, likaså varade Nineves nådetid under profeten Jona 40 dagar. Så har kyrkan under lång tid brukat denna tradition. På söndagen fastade man inte, eftersom den var en glädjedag till minne av Kristi uppståndelse, och det är därför som fastan börjar mitt i veckan, för att antalet dagar fram till påsk ska bli just 40.

Men av denna tradition får vi inte skapa ett bud, för ingenstans har Gud påbjudit att vi måste fasta, eller vilken form den ska ha. Här råder den kristna friheten. Man fastar om man så vill. Det kan röra sig om en viss mat och dryck, nöjen eller annat av livets goda, som man under en tid avstår från, för att öva sig i att sätta Guds rike främst i livet, och kanske för att få mer tid att ägna sig åt hans Ord. Var och en vet själv bäst vad som är det som är så kärt att det riskerar ligga till last.

Att därför göra såsom Rom och kräva strikt iakttagande av fastan, med regler om vilken mat som är tillåten på vilka dagar och vilka tider, och att lära att sådan livsföring är nödvändigt för saligheten, är att inskränka denna kristna frihet. Mot sådant säger Jesus: "Deras vördnad för mig är meningslös, för lärorna de lär ut är människobud." (Matt. 15:9) och S:t Paulus skriver: "Låt därför ingen döma er för vad ni äter och dricker eller när det gäller högtid eller nymånad eller sabbat." (Kol. 2:16)

Även om fastan alltså är en fri sak kan man fasta på fel sätt. Om detta talar Jesus i bergspredikan:

När ni fastar, se då inte dystra ut som hycklarna, som vanställer sina ansikten för att visa människor att de fastar. Jag säger er sanningen: De har fått ut sin lön. Nej, när du fastar, smörj in ditt huvud och tvätta ditt ansikte så att inte människor ser att du fastar, utan bara din Far som är i det fördolda. Då ska din Far, som ser i det fördolda, belöna dig. (Matt. 6:16–18)

Men där denna fasta är något som är självvalt så är livet fullt av en annan slags fasta som vi inte kan välja bort. Det är svårigheterna, frestelserna och anfäktelserna som prövar vår tro. Om detta talar söndagens texter under rubriken "kampen mot frestelserna".

Jesus har frestats och vunnit seger

Låt oss nu se närmare på evangelietexten. Den följer omedelbart efter Jesu dop, där den helige Ande uppenbarade sig som en duva, och Faderns röst kom från himlen: "Han är min älskade Son. I honom har jag min glädje." (Matt. 3:17) Med dessa ord bekände Fadern sitt välbehag i Jesu översteprästerliga lydning,

samma lydnad som fick Sonen att bege sig ut i öknen, ledd av den helige Ande. Att Jesus fick utstå lidande och frestelser under djävulens angrepp var alltså Guds vilja och en del av hans plan. Djävulen tilläts att fresta Jesus.

I Edens lustgård hade Adam lockats till synd, så att hela mänskligheten fallit ur Guds nåd, och nu sökte den gamle ormen att locka Jesus bort från Guds frälsningsplan. Men där den förste Adam föll förblev den andre Adam fast vid lydningen. Hans seger över fienden var fullkomlig: inte för ett ögonblick tvekade han eller gav bifall för djävulens lockelser, inte ens i tanken. Fienden fick erkänna sig grundligt besegrad.

Endast i ljuset av denna seger kan någon människas kamp mot ondskan komma på tal. Utgångspunkten är Kristi lydning, inte vår. Därför ska vi alltid ha hans lidande i åtanke, när vi drabbas av frestelser. Då ska vi genom tron strax bli stärkta till att stå emot synden. Hebreerbrevets författare skriver:

”Därför måste han bli lik sina bröder i allt, för att bli en barmhärtig och trogen överstepräst inför Gud och sona folkets synder. Genom att han själv har fått lida och blivit frestad kan han hjälpa dem som frestas.” (Hebr. 2:17)

”Vi har inte en överstepräst som inte kan ha medlidande med våra svagheter, utan en som har varit frestad i allt liksom vi, fast utan synd.” (Hebr. 4:15)

Frestelserna kommer i olika former. Djävulen säger först till Jesus: *”Om du är Guds Son, så befall att de här stenarna blir bröd.”* Med detta vill Satan locka oss att sätta det jordiska brödet, i alla dess former, framför det himmelska. Vi behöver det dagliga brödet: mat, kläder, pengar, arbete, familj, och mycket annat; allt som vi behöver för vårt uppehälle. Sådana gåvor är goda och ges rikligt och frikostigt av Gud. Men vi får inte låta det jordiska brödet bli viktigare än Guds ord. Rätteligen avvisar Jesus frestelsen med orden *”Det står skrivet: Människan lever inte bara av bröd, utan av varje ord som utgår från Guds mun.”* Jordiskt bröd ger näring åt kroppen, men Guds ord ger näring åt själen. Vi ska först söka Guds rike, och förtrösta på att Gud också försörjer oss med allt vi behöver, i goda tider såväl som när vi lider motgångar.

I den andra frestelsen sade Satan: *”Om du är Guds Son, så kasta dig ner!”* Vilken sensation hade det inte blivit bland tempelbesökarna, om Jesus kastat sig ner från den höga muren, och änglar räddat honom.

Kanske skulle han ha fått många anhängare från en sådan show. Jesus gjorde många under, men aldrig för att söka sin egen ära. Tvärtom förbjöd han många gånger den han botat från att tala om det för någon. Och att kasta sig ner för muren för att på det viset kräva Guds ingripande med ett under vore att fresta Gud. Vi ska istället låta Guds handlande ske i enlighet med hans vilja, när och hur han själv behagar.

Djävulen anförde också ett bibelcitat: *”Det står ju skrivet: Han ska befalla sina änglar, och de ska bära dig på sina händer så att du inte stöter din fot mot någon sten.”* Satan känner Skriften, och brukar den gärna för att uppträda såsom en ljusets ängel med vackra och fromma ord. Då är han farligare än när han lockar till uppenbara synder som vi vet är fel. Men han förvränger alltid innehållet så att det ska passa hans syften, och tar lösryckta verser ur sitt sammanhang. Vi ska därför vara på vår vakt, och göra som Jesus, och tolka Skrift med Skrift: *”Det står också skrivet: Du ska inte fresta Herren din Gud.”*

För tredje gången försöker djävulen att få Jesus på fall. I sitt högmod begärde han att Jesus, Guds enfödde Son, sann Gud av evighet, skulle falla ner och tillbe honom, den avfallne ängeln. Och han erbjöd hela världens alla riken och deras härlighet. För den fallna människan vore ett sådant erbjudande oemotståndligt, och priset inte alls högt. Och det är många som gärna skulle ha sett Messias som en jordisk kung som befriade Israels folk från förtrycket. För Jesus skulle det varit en väg bort från hans lidande. Men Satan kunde inte locka bort honom bort från att lyda Guds plan, och avvisades med skarpa ord. Tyvärr har han lyckats desto mer i kyrkorna, som i allt större utsträckning blivit förvärldsligade, och där klimatpolitik och sociala rättvisor har blivit viktigare än våra själars frälsning. Där borde Jesu tillrättavisning åter ljuda: *”Gå bort, Satan!”*

Genom Jesus får vi seger i vår kamp

Liksom den helige Ande ledde Jesus ut i öknen för att frestas, tillåter han också att prövningar och frestelser kommer över oss. Varje kristen vet med erfarenhet att varje dag lockar den onde oss till synd. Mot detta ber vi i Fader vår *”inled oss icke i frestelse”*. Det är inte Gud som orsakar prövningarna, men han tillåter dem, inte för att vi ska falla utan för att vår tro ska stärkas.

Ingen frestelse kan komma över oss som inte Jesus själv först mött, och av honom grundligt besegrats. Med Gud som vår bundsförvant måste djävulen vika. Därför ska vi be om hjälp och kraft redan när vi kän-

ner av den första ingivelsen till att synda: *"Ropa till mig på nödens dag. Jag ska rädda dig."* (Ps. 50:15)

Förutom bönen är ska vi använda oss av Guds Ord, på samma sätt som Jesus gjorde när han frestades: *"Det står skrivet."* Bibeln är full av tröstande ord som slår hål på Satans alla lögner.

Störst av dessa ord är budskapet att Jesus Kristus har uppfyllt lagen i vårt ställe och lidit det straff våra synder förtjänade, och uppstått för vår rättfärdiggörelses skull. När djävulen anklagar oss och säger: "Du har inte uppfyllt lagen" kan vi svara: *"Ingen människa förklaras rättfärdig inför honom genom laggärningar"* (Rom. 3:20). När djävulen säger: "Du är en syndare" kan vi svara: *"Jesu blod renar oss från all synd."* (1 Joh. 1:7). Synden är hans redskap för att skilja oss från Gud, men om Gud nu förlåtit vår synd och gjort oss rättfärdiga är Satans vapen utan sin udd. Därför upphör han inte sina försök att omstörta denna evangeliets huvudsats.

Vi har ett exempel på detta i dagens predikotext. Jesus har talat öppet om hans kommande lidande och död, ja, inte bara att han kommer att lida, utan att han *måste* lida. Detta var förutbestämt ända från begynnelsen. I detta ligger uppfyllandet av Gamla Testamentets profetior, som talar om den ställföreträdande tillfyllestgörelsen. Det är till detta verk han sändes till jorden, ja, som episteltexten sade oss, *"för att göra slut på djävulens gärningar"* (1 Joh. 3:8). Detta måste djävulen till det yttersta av sina krafter bekämpa. Petrus, vars bekännelse strax innan prisats, blir här den som för hans talan: *"Det där ska aldrig hända dig."* Men Jesus avvisar honom omedelbart. *"Gå bort från mig, Satan! Du vill få mig på fall, för dina tankar är inte Guds utan människors."*

Här ser vi hur snabbt det kan gå, och hur litet steget kan vara från att ha avlagt en rätt bekännelse, till att sätta sina egna, mänskliga tankar högre än Guds. Petrus hade bekänt Jesus som *"Messias, den levande Gudens Son"* (Matt. 16:16). Ändå vill han tillrättvisa sin mästare. Inte kunde väl Jesus verkligen mena att han skulle låta sig dödas? Detta stämde inte med vad människor förväntade sig av Messias.

Att vilja lita på sina egna tankar framför Guds Ord är en vanlig frestelse. I sitt eget inre känner inte den fallna människan Gud, och där tänker hon fram idel synd. Där kan djävulen leda människan in i alla slags falskheter. Så leds människor till att lita på sina egna gärningar istället för Guds nåd. Så leds förkunnare

att mildra Guds lag för att bättre passa samtiden och vinna fler medlemmar. Därför måste vi vara på vår vakt och låta de egna tankarna och föreställningarna fly när Guds Ord uppenbaras.

Med Guds hjälp kan vi motstå många frestelser. Ibland händer det dock att vi faller i synd. Då kommer strax fienden åter för att skicka oss till förtvivlans avgrund med lögnen att det inte längre kan finnas någon nåd för oss. Att vi inte längre är värdiga att be till Gud, eller öppna vår bibel eller besöka högmässan. Men det är just då vi behöver hans Ord som allra mest. Och när vi läser det förstår vi att Gud är nådig mot syndare som ångrar sig och vill bli återupprättade. Vi får vända oss om mot Gud och be honom om förlåtelse. Så blev det också för Petrus, som efter att han tre gånger förnekat Kristus fick erfara Guds nåd och förlåtelse. Låt därför Guds frid och Kristi seger driva bort alla oroliga tankar och ge kraft och mod i kampen mot frestelsen.

För jag är viss om att varken död eller liv, varken änglar eller furstar, varken något som nu är eller något som ska komma, varken makter, höjd eller djup eller något annat skapat ska kunna skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus, vår Herre. (Rom. 8:38–39)

Amen.

Bön: O Herre Gud, himmelske Fader, du som genom din Son, Jesus Kristus, har ointetgjort djävulens gärningar och vunnit åt oss en evig seger. Vi ber dig: Bistå oss, för Kristi skull, i själanöd och frestelse. Styrk oss att frimodigt stå det onda emot, så att fienden inte blir vår överman, utan vi genom ditt mäktiga ord blir ståndaktiga och slutligen behåller segern. Amen.

Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt Ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Hans Helige Ande stadfäste Ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan Ordets görare, och dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod, intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Psalmer: 346, 124, 275 (v. 6–10), 343, 196, 195, 188, 291